

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 480-23. Piiskopi 2.
Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüüti 10.
Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuuksirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees J. Jaakson
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe
Riigimajanduse osa toimetaja A. Kaller

Nr. 18/19

Tallinn, 7. mail 1940

VI aastakäik

SISU:

Lk.

CONTENTS:

Page

PÕLLUMAJANDUS

Olukord linaturul külvajate eel 298
Puuviljatootiskuludest Rootsis 300

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Raudteetegevus märtsis 1940. a. 302
Raudteetegevus 1939/40. m.-a. 302
Mootorsõidukid I. I 1940 303
Mootorsõidukite liiklemine üle piiri 1939. a. 304
Olukord metsaturul 305
Lühinudiseid 306

LAEVANDUS

Tallinna sadama tegevus apr. k. a. 307
Prahiturj 307

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 308
Juustuturg 308
Peekoniturg 309
Tapaloomade- ja lihaturg 309
Toornahkadeturg 309
Kanamunaturg 310
Piimaturg 310
Teraviljaturg 311
Linaturg 311
Kartuliturg 312
Aedviljaturg 312
Kalaturg 313

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Toodang ja hinnad Taani põllumajanduses
viimase 25 a. jooksul 314
Majanduslik informatsioon Leedust 315
Paberipudus Šveitsis 315

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 316

**VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE
OSAKONNA TEATED**

Väliskaubanduslik informatsioon Itaaliast 317
Majanduslik informatsioon Jugoslaaviast 317
Briti väliskaubandus 318
Hollandi-India väljaveedu veebr. 1940. a. 318
Belgia-Saksa majanduslääbrääkimisi 318
Tollid väljaveokaupadele Lätis 319
A/s. „Degviela“ tegevuse aruanne 1939. a. 319
Bensiinratsioneerimise uus määrus Ungaris 319
Kanepiseemne maksimaalhinnad Ungaris 319
Linaseemne- ja päevalilleseemne-hinnad Ungaris 319
Majanduslikku informatsiooni Rootsis 320
Õlitestaste müügikeld Rumeenias 320
Rumeenia metsade rentimine Saksale 320

Saksa tõstab Jugoslaaviasse eksporditava söe hinda 820

AGRICULTURE

Flax Market Conditions 298
Cost of Fruit Production in Sweden 300

INDUSTRY AND TRADE

Railways in March, 1940 302
Railways in 1939/40 Fiscal Year 302
Number of Motor Vehicles in Use on January, 1 1940 303
Motor Traffic Across Frontier in 1939 304
Timber Market 305
Sundry Information 306

SHIPPING

Tallinn Harbour in April, 1940 307
Freight Market 307

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 308
Cheese Market 308
Bacon Market 309
Cattle and Meat Market 309
Rawhide Market 309
Egg Market 310
Milk Market 310
Grain Market 311
Flax Market 311
Potato Market 312
Vegetable Market 312
Fish Market 313

FOREIGN COUNTRIES

Danish Agricultural Production and Prices in
the Last 25 Years 314
Economic News from Lithuania 315
Scarcity of Paper in Switzerland 315

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 316

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Foreign Trade News from Italy 317
Economic News from Yugoslavia 317
British Foreign Trade 318
Exports from Dutch-East-Indias in February 1940 318
Belgian-German Economic Discussions 318
Customs Duty on Export Goods in Latvia 319
1939 Report of Degviela, Ltd. in Latvia 319
New Petrol Rationing Regulations in Hungary 319
Hemp Seed Prices in Hungary 319
Flax Seed and Sun-flower Seed Prices in Hungary 319
Economic News from Sweden 320
Rumania's Prohibits Sale of Oil Concerns 320
Germany Rents Forests in Rumania 320
Germany Raises Prices of Coal Exported to
Yugoslavia 320

PÖLLUMAJANDUS

OLUKORD LINATURUL KÜLVIAJA EEL. — FLAX MARKET CONDITIONS.

Agr. J. Ritslaid, Põllutöoministeriümi lina väljaveokontrolör.

**Mööduva lina-
kaubandushoo-
aja areng.**
*Flax Trade Develop-
ment in the Past
Season.*

Lõppeva linakaubandus-
hooaja algus sattus kok-
ku uue Euroopa sõja ail-
gusega ning kogu käes-
olev linakaubandus on
arenenud sõjaolukorras, millest on tingitud
mitmedki iseärasused.

Kuna sõjaajal kaubaliiklemises on kar-
ta takistusi ja hindade kujunemises häineid,
asusid isegi põlised vabakaubandusmaad li-
nakaubanduse normimisele. Esijoones asu-
sid uute korralduste loomisele linakiudu tar-
bijad maad, esijoones Prantsuse ja Inglise,
et võimalikult täielikult rahuldada oma ket-
rusvabrikute tarvidusi ja vältida hindade
liiget tõusu.

Inglises seati sisse linakaubanduse kont-
rollamet, millise ülesandeks jäi linaturu
korraldamine ja linahindade kontrollimine.
Prantsuses normiti linahindad ja keelati
linavarte väljarvedu Belgiasse. Hiljem seda
keeldu küll pehmendati, lubades ha-saagist
vedada teatud osa Belgiasse välja, kuid se-
dagi ainult tingimusel, et Belgiast veetak-
s vastav kogus linakiudu Prantsusse. Saksas
seati linakaubandus juba varem riikliku
kontrolli alla.

Kuigi tähtsamad linakiudu importijad
maad asusid resoluutselt oma linaturgu kor-
raldama, ei saavutatud täiel määral soovit-
ud tulemusi. Isoleerumine riikide vahel,
vähemalt sõja alguses, ei olnud täielik ja
seepärast jäid importijad maad tootjate
maade turgudel ikkagi võistlejate seisun-
dusse, kes soovisid endid võimalikult kii-
rest ja täielikult varustada tarvilise lina-
kiuga. Seepärast ei andnud ka importmais
kehtinapandud korraldused kuigi suuri tu-
lemusi, linakiudu saadi napilt ja hindade
tõusu ei suudetud pidurdada. Küll aga ka-
das linaturgudel avalik informatsioon hinna-
kujunemise kui ka kaubaliikluse suhtes, sest
linabörsid lakkasid tegutsemast ja otsusta-
jajaks said uued riiklikud organid, kes enam
ei andnud avalikkude informatsiooni.

Ka tootjais mais pandi kehtima mõne-

suguseid korraldusi, asudes väljaveo piira-
misele ja suunamisele maisse, millised kau-
bavahetuse pärast olid neile tähtsamad.

Ka püüti linakiu väljaveol määrata hin-
na allammäär valitsusasutiste poolt kindlaks,
kuid siiski puudutasid need korraldused olu-
korda tootjais mais vähem, ja enam-vähem
normaalset olukorda. Ielamegi ainult toot-
jate maade linaturgudel. Ka informatsioo-
ni suhtes ei olda siin nii kitsi ja meie või-
sime kogu hooaja kestel jälgida tootjate
maade linaturgude arengut.

Üldiselt kujuneski olukord tootjale mai-
le soodsamaks, sest kohe sõja algul hakkasid
linahinnad kerkima ja jõudsid aasta va-
hetuseks tasemele, mida ei ole saavutatud
viimase 15 aasta kestel, kusjuures hinnad
ei jäänud palju maha isegi maailmasõjaaeg-
seist. Jaanuarist alates tekkis küll teatud
tagasihoidlikkus linahindade kujunemises,
kuid nimetamisväärselt tagasihimekut siiski
ei toimunud.

Linahinnanoteeringud Tallinna Börsil Võru- Petseri R-sordi alusel kg-lt s.

Hooaeg	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1939/40	130	148	150	182	200	198	198					
1938/39	107	108	123	139	140	134	133	134	138	138	138	130

1938/39. a. linakaubandushooaeg hoidis
tõusutendentsti ning käesoleval hooajal algas
sügisel taas tõus, mis kestis kuni veebr.,
mil linahind saavutas kõrgseisu. Seega on
linahindades juba 2 aastat esinenud kindel
tõusutendentts.

Ka belgia linahindad on tugevasti tõus-
nud, kuigi seal linahindade sesoonset kõi-
kumust esineb palju väiksemal määral kui
meil.

Linahinnad Belgias.

Hinnad fr-des kg-lt apr.

	1940	1939
Kasteleolina	16,50—20,50 fr.	9,75—11,75 fr.
Sinilina	20—26 fr.	12—14 kr.
Courtrai soojaveeleotuslina:		
Madalamad sordid	22—23 fr.	13 fr.
Keskised sordid	32—33 fr.	16,50 fr.
Kõrgemad sordid	40—41 fr.	25 fr.

Siit näeme, et belgia linahind on aasta jooksul tõusnud veel suuremal määral kui meie linahind.

Linahindade tõusu põhjustas ühelt poolt sõjaolukorra tekkimine, mis suurendas nõudmist lina kui tooraine järele, millel sõjateöstuses on omajagu tähtsust. Teisalt tekitasid puudust linakiudu tarbijais mais raskused transpordiloludes. Ainult Belgia linaturg oli ja on ka praegu olukorras, et saab lina saata kõigisse tähtsamasse linaketrusmaisse, kuid belglasedki on pidanud oma toodangut piirama, kuna neil oli raskusi linavarte saamisega Prantsusest.

Selle tagajärjel tekkis inglise ketrajail kaunis terav puudus linakiust, nii et ketrusvabrikud pidid tööaega tunduvalt piirama. Linahinna tõusu ei suutnud vältida ka linakaubanduse kontrolliameti poolt kehtima pandud korraldused. Prantsuseski ei olnud lugu palju parem, kuigi seal lina omal maal kasvatatakse kaunis palju. Tavaliselt toimub enamiku prantsuse linavarte harimine Belgias. Linavarte väljaveokeelu mõjul oli see aga takistatud. Prantsuse omad toorlinavabrikud ei olnud aga võimalised harima linavarsi kuigi suurel määral kodus. Normitud, võrdlemisi madal linahind ei ergutanud ka eriti. Kuna ka tööjõust sõjaolukorrast tingitult on nappus, jäi kevadeks palju lina harimata. Ka muul linakiudu tarbijail maail ei ole õnnestunud oma suurenenud linakiutrarvidust rahuldada täiel määral.

Sõjaolukord linaturul on halvendanud tarbijate maade olukorda, kuna hind on tugevasti tõusnud ega ole saadud varustuda tarvilisel määral linakiuga.

Samal ajal ei ole aga linakiudu tootjate maade seisund sugugi ebasoodus. Lina turustamine on tulnud toime õige soodsate hindadega, ja vaatamata kaubaliikluse takistustele on tulnud siiski toime kauba realiseerimisega.

Linakasvatuse laiendamise püüded.

*Efforts to Extend
Flax Cultivation.*

Kõrge linahind ja hea nõudmine linakiu järele on põhjustanud kõigis linatootjais mais huvi linakasvatuse suurendamise vastu. Eriti olakse aga neis mais huvitatud linakasvatuse

laiendamisest, millised omavad ise tugevat linaketrustööstust, et võimalikult suurt osa linakiutarvidusest rahuldada oma maa toorainega, kuma sõjaolukorras võidakse impordi kergesti takistada.

Sellega ühenduses on tekkinud erakordset nõudmist ka linakultiviseemne järele ja linakultiviseemne hinnad on tõusnud paljudes mais erakordselt kõrgele. Linakultiviseemne puudus on seda märgatavam, et Läänemere-mais kujunes linaseemnesaak möödunud suve põua tagajärjel alla keskmist, ja et palju seemet kasustati oma maa värnitsavabrikuis toormaterjalina, sest tänavu ei saadud vedada sisse õlilinasemnet.

Inglises ja P-Iiris tehakse suuri pingutusi linakasvupinna suurendamiseks. On määratud linakasvatusepreemiat £ 2 aakrilt (ca Elkr. 75 ha-lt) meile, kes uudismaa või kestva rohumaa kinnavad üles lina jaoks. Peale selle on lubatud linakasvatatajale laenu £ 10 aakrilt (s. o. ca Elkr. 400 ha kohta), et sellega katta linakasvatusega ühenduses olevaid kulusid. On tellitud Belgiast mitukümmend linakitkumismasinaid, kuma suureneva linakasvatuse korral on karta tööjõu puudust linakitkumisejal. Linaharimisvõimaluste soetamiseks tehakse ka eeltööd. Seatakse korda vanu toorlinaharimispunkte ja kavas on asutada mitu uut moodset toorlinaharimisvabrikut.

Prantsuse linakasvatuse on väga tihedalt seotud belgia toorlinatööstusega, sest suur osa prantsuse linasaagist haritakse Belgias. Paljud belgia toorlinavabrikandid on lepinguvahelkorras prantsuse linakasvatatajatega, andes viimasele tarvilise seemne ja hooldisedes linakoristamisel tarvilise tööjõu eest. Kuna juba möödunud hooajal oli raskusi linavarte väljaveoga Belgiasse, on näha ette belglaste huvi vähenemist prantsuse linakasvatuse vastu. Belglaste osa eraldamisega prantsuse linakasvatusest on karta huvi vähenemist linakasvatuse vastu. Samuti on karta raskusi linaharimisel. Seetõttu kardetakse Prantsuses isegi linakasvatuse tagasiminekut, kuigi muudu tehakse ka Prantsuses pingutusi linakasvatuse suurendamiseks.

Belgia toorlinatööstused pidid juba käesoleval hooajal tulema palju suuremal mää-

ral kui tavalliselt toime oma maa linavartega, sest Prantsusest sai õige vähe linavarsi ja ka Hollandist saamine oli takistatud. Seepärast on ka arusaadav Belgia erakordselt suur huvi linakasvatuse laiendamise vastu. Arvatakse, et Belgia linakasvupind tõuseb 60 000 ha-le m. a. 45 000 ha vastu. Optimumilikumai arvutuse järgi võiks see tõusta isegi veelgi. See on ka täiesti arusaadav, kui Belgia tootlinavabrikandid ei pääse enam Prantsuse linakasvatajate juurde ja siis pöörduvad nende huvi ja algatusvõime oma maa talundipidajate poole, et siin kasustada linakasvatuse laiendamise võimalusi.

Ka Hollandis nähakse ette linakasvatuse laiendamist.

On arvata, et ka muus linakasvatustasemel, sest erakordselt kõrge linahind on siin kindlasti meelitaajaks, kuid ka taitvidus oma maa kiudaine järele erakordselt aegadel tõuseb kõikjal.

Kuidas meil selles suhtes olukord kujuneb? Meil oli linakasvupind m. a. 23 040 ha-ga juba teist aastat võrdlemisi madalal tasemel. Isegi mõõdunud kevade võrdlemisi kõrge linahind ei meelitanud suurendama linakasvatust. Peale linahindade suure kõikumuse on selleks kahtlemata ka muud olulisi põhjusi, milledest siin olgu nimetada põllutööliste vähesust ja linatöö väikest mehhaniseeritavust.

Lina on meil üks turutundlikumaid põllukultuure, mille kasvatust on laiendatud hea hinna aastail (1925, 1935), kuid depressioonlaastail tõmmatud taas tugevasti kokku (1931—1933).

Ka meil on tänava huvi linakasvatuse vastu tugevasti tõusnud. Isegi paljud talundipidajad, kes vahepeal loobusid linakasvatusest, kavatsesid taas kasvatada lina, kõnelemata neist, kes kogu aeg on kasvatanud lina. Kuid meil on tänava peale kõrge hinna ka muud tegureid, millised põhjustavad huvi suurenemist linakasvatuse vastu. M. a. erakordise põua tagajärjel kannatasid paljud ristikkeinakülvid, millised tulevad nüüd künda ümber, ja milledest osa võetakse kindlasti lina alla. Ka sissetuleku vähenemist karjast tuleb milllegagi kompenseerida. L-Eesti põllumehele on aga lina põllukultuuriks, mis läheb otse turule ja mille turg on tegelikult piiramatult, kuna nisu ja muude teraviljade turumaht on piiratud siseturumahuga. Muidugi on linakasvatuse laiendamisel teatud piduriks tööjõu vähesus, mida tuleb tõsiselt arvestada, sest õigeaegne tööde läbiviimine on lina juures saagi suurusele ja mihusele otsustava tähendusega ja tähtsam kui ühegi muu põllumajandusliku tootmisharu juures. Seepärast tuleb linakasvupinna kallukuleerimisel talitada teatud ettevaatusega, kuid mõeldukas linakasvupinna suurendamine peaks olema igal juhul õigustatud.

PUUVILJATOOTMISKULUDEST ROOTSIS. COST OF FRUIT PRODUCTION IN SWEDEN.

Kuna meil on avaldatud vähe andmeid puuvilja tootmiskulude ja puuvilja kasvatuse ning tasuvuse kohta, on huvitav jälgida sel alal andmeid muist riigest ja eriti maist, kus ilmastikuolud ja viljapuude kasvutingimused sarnlevad meie omiga.

Järgnevad andmed on toodud Rootsis. Seal on rajatud viimase aastakümne jooksul rohkesti uusi, ärilisi puuviljaaeda. Kerkib küsimus, kui kõrge on õunte tootmiskulu? Selle kohta on avaldatud andmeid rootsi puuviljakasvatuse eriajakirja m. a. viimases numbris — Fruktodlaven nr. 6

1939, agr. N. Videgardi poolt. Autor tähendab, et õunte tootmiskuludele avaldavad mõju paljud asjaolud: näit., kuivõrd ratsionaalselt on aed rajatud (tööjõusäästu mõttes), sordiavalik on samuti oluline. Ühed sordid on saagirikkamad kui teised jne.

Allpooltoodud andmed on 1938. a-st ja ühest suuremast (30 ha pindalaga) ärilisest puuviljaaiast, mis asub Kristianstad'i maakonnas. Aiamaa on võrdlemisi künklik ja kaetud suurte kividega. Viljapuist on suurem osa õunapuid, millised on väärastatud seemikaluseile ja on 20—40 a. vanad. 1938.

aasta puuviljasaak oli 180 tn, mis on tavaline keskmine saak.

Kulude arvestamisel on arvatud hobuse töötunni hinnaks 35 ööri ja mehe töötunni hinnaks 79,6 ööri, kuna naise töötund maksub 43 ööri (selgituseks olgu lisatud, et väetiste hinnad olid 10—20% kõrgemad kui meil ja taimekaitsevahendite hinnad ka 10% kallimad kui Eestis).

Tab. 1 annab kujuka ülevaate üksikute tööde teostamiseks tarvitsminevast tööjõust. Seejuures on naiste töö arvatatud ümber meestööjõuks.

Tab. 1. Tööjõu üksikasjaline tarvitus.

	100 kg. puuvilja tootmiseks kulus mehetöötuunde hobusetöötunde	
Taimekaitse	0,928	0,61
Võrahooldam. ja ümberväärst.	1,675	0,04
Väetamine	0,262	0,21
Maaparandus	0,350	0,11
Maaharimine	0,825	1,28
Niisutamine	0,090	—
Puuvilja koristamine	2,285	0,04
Sortimine ja pakkimine	1,975	—
Vedu	0,493	0,92
Muud tööd	0,808	0,90
	Kokku 9,576	3,51
Üldtarvitus	0,224	—
Teede korrashoid	0,160	0,15
Ehitiste korrashoid	0,127	—
Inventari korrashoid	0,112	—
	Kokku 0,623	0,15
	Üldse 10,199	3,66

Veel enam huvipakkuv on tab. 2, mis annab ülevaateiliku pildi vajalikust kuldudest ühe kg õunte tootmiseks.

Tab. 2. Üksikute kulude ositus.

Erikulud:	Kokku kulusid kr.	Kulud kg õunte tootmis. õörides
Taimekaitse	4979:28	2,4
Võrahooldamine	2480:03	1,3
Väetamine	2977:88	1,8
Maaparandused	966:89	0,5
Maaharimine	1986:05	1,1
Niisutamine	42:57	—
Koristamine	3185:16	1,8
Sortimine ja pakkimine	2844:28	1,6
Pakkematerjal	9291:03	1,8
Vedu	1284:40	0,7
Saatekulu	838:98	0,5
Muud tööd aias	1832:33	0,7
Muud kulud	290:06	0,1
	Kokku 25818:44	14,3

Üldkulud:	Kokku kulusid kr.	Kulud kg õunte tootmis. õörides
Juhtimine	6925:00	3,8
Teede korrashoid	326:55	0,2
Kütte ja valgustus	691:25	0,4
Hoonete korrashoid	4452:04	2,5
Inventari korrashoid	1507:84	0,8
Kindlustuskulud	589:79	0,3
Maksud	1000:00	0,6
Muud kulud	1418:88	0,8
	Kokku 16911:35	9,4
	Üldse 42729:79	23,7

Selgituseks olgu märgitud, et viljapuid on pritsitud kevade ja suve jooksul 7 korra. Kuid see on osutunud vajalikuks ja seal alal ei ole võimalik tömmata kulusid koldiku. Puude võrahooldamisele on pandud palju rõhku, mistõttu see on läinud kaunis kulukaiks, kuid see on ka vajalik. Kuna maa-viljalikus on olnud kõrge, on saadud läbi väiksemate väetismääradega, näit. fosforväetist ei tarvitata üldse, seetõttu ei ole võimalik ka enam vähendada kulusid väetamise osas. Liiga kõrge on maaparanduste korrashoid. Maaharimiskulud on normaalsed. Pakkematerjalikulu — 1,8 ööri kg kohta — on madal, tavaliselt kipub see minema suuremaks. Koristamis-, sortimis- ja pakkimiskulu ei ole kuidagi võimalik vähendada, kuna see on täiesti ratsionaliseeritud.

Ettevõtte juhtimise kulu — 3,8 ööri kg kohta — on kõrge, mida on võimalik vähendada, kuid mitte alla 2 ööri kg kohta. Ehitiste korrashoidu kulu kogusummas 4500 kr, tundub suurena, kuid seda ei ole võimalik vähendada, kuna puuvilja säilitamiseks on vajalikud eeskujulikud ja hästikorrastatud laoruumid.

Kokku oli kg õunte tootmiseks 23,7 ööri. Aärmusteni minnes ja väga põhjaliku ratsionaliseerimise puhul on võimalik vähendada kulusid 20 ööriks.

Arvates eeltähendatud kuludele veel juurde kapitaliprotsent ja amortisatsioon, maksuks kg õunte tootmine 26,2 ööri ja seda aias, kus pannakse pearõhku just puuvilja-kaasvatuse tasuvusele.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

RAUDTEETEGEVUS MÄRTSIS 1940. A.

RAILWAYS IN MARCH, 1940.

K. a. märtsi tasuliste reisijate arv raudteel tõusis 1043 tuh-le, mis 115 tuh. ehk 12,4% ületab m. a. sama kuu. Et lühimaa-reisijad arvult moodustavad peagu poole reisijate üldarvust, mõjustas selle liigi reisijate kahanemine üldarvu suhtelist aktiivsust. Lühimaa-reisijate arv kahanes m. a. 507 tuh-ilt 495 tuh-le ehk 2,4%. Pikamaa-reisijate arv aga suurenes 421 tuh-ilt 548 tuh-le ehk 30,2%. Reisi-*km* üldarv suurenes m. a. 24 465 tuh-ilt 32 624 tuh-le ehk 33,3%. Reis-*km* arvu tõusu mõjustas peamiselt pikamaa-reisijate liiklus, millise reisijateliigi aktiivsus, mõjustatuna veel ühe reisija keskmise sõidukauguse pikenedes 7,7% võrra, ületab m. a. ca 40%. Lühimaa-reis-*km* arv kahanes aga m. a. 3690 tuh-ilt 3536 tuh-le ehk 4,2%.

Pagasi-vedu oli 0,6 tuh. tn. ja 52 tuh. tn-*km* võrdne mõlema tegevusaasta märtsis.

Maksudist kaupade veeti k. a. märtsis 342 tuh. tn. müüakse 262 tuh. tn. vastu ehk 30,5% enam. Maksuline kaubavedu elavnes peamiselt välisühenduse suurenemise tõttu, mis peagu 8-kordselt ületab m. a. Kohalik sisemaavedu kahanes aga tonnaažilt ca 2,0%. Välisühenduse veost moodustab tänapäevase märtsi ekspordivedu ca 60%, mis elavnes ca 8,8-kordselt võrreldes

m. a-ga. Importvedu, mis m. a. ei evinud üldse nimetamisväärset osatähtsust, moodustab tänapäev 30,8% välisühenduse vedudest. Transiitvedu elavnes ca 6,8-kordselt. Mõjustatuna tonnaaži suurenemisest ja välisveo ühe tn. keskmise veokauguse pikenedes ca $\frac{1}{5}$ võrra, suurenes tn-*km* arv m. a. 29 335 tuh-ilt 45 413 tuh-le ehk 54,8%, vaatamata kohaliku veo tn-*km* arvu kahanemisele 9,7%. Välisveos pikenes ühe eksporditoni keskmine veokaugus m. a. 142,7 *km*-ilt 241,9 *km*-le ehk 69,5%, millest tuleb järeldada ekspordiveo allguse kaugenemist piirist sisemaale. Eriti suur oli põlevkivi- ja metsasaaduste ekspord, mis erakordsete ilmastiku- ja jääolude tõttu suundus mereteelt raudteele.

Elavnenud veod põhjustasid ka tulude suuremat laekumist, millised tänapäev tõusid m. a. 1360 tuh. kr-ilt 1956 tuh. kr-le ehk 43,8% enam. Kaubaveost, mis on osatähtsusest suurim veoliik raudteel, laekus esialgsete kokkuvõtete järgi 1322 tuh. kr. m. a. 865 tuh. kr. vastu ehk 52,8% enam. Reisi-jateliiklusest laekus 559 tuh. kr. m. a. 429 tuh. kr. vastu ehk 30,3% k. a. kasuks. Pagasi- ja muu tulu, mis ei evi nimetamisväärset osatähtsust tulude käibest, laekus esimest 41:33 tuh. kr. ehk 30,3% ja teist 34:33 tuh. kr. vastu ehk 3,0% k. a. kasuks.

RAUDTEETEGEVUS 1939/40. M.-A. — RAILWAYS IN 1939/40 FISCAL YEAR.

Lõppenud majandusaasta raudteetegevus oli igal ajal suurem eelmisest. Mõjustatuna erakordsest ajast ja ilmastikuoludest suundus osaliselt mereteede kaubavedu raudteele, põhjustades raudteede veo aktiivsust, eriti aga välisühenduse vedu. Üldse veeti 3113 tuh. tn. 1938/39. a. 2488 tuh. tn. vastu ehk 25,1% enam. Kohalik maksuline vedu suurenes vaid 14,1%, kuna välisühenduse vedu ületab m. a. ca 180%-selt. Eriti aktiivseks muutus ekspordivedu, mis tonnaažilt ületab m. a. 216,2%, moodustades ca 60% välisühenduse veost. Importvedu raudteel elav-

nes 115,6%, ning transiitvedu 55,0%. Tn-*km* arv suurenes 37,0% tõustes m. a. 264 438 tuh-ilt 295 247 tuh-le. Ka tn-*km* juures kordub sama nähtus, mis tonnaažigi juures, et suurenemine on tingitud välisühenduse vedudest, mis suurenes 262,2%, kuna kohaliku maksulise veo tn-*km* tõus on 12,9%. Et aga kohalik vedu evib suhteliselt ülekaalu, sellest ka tn-*km* üldarvu suurenemine ainult 37,0%. Väljaveo tn-*km* arv suurenes ca 3-kordselt, transiitveol aga ca 6-kordselt. Importveo tn-*km* arv ületab m. a. 46,7%. Suhteliselt elavnes kauba-

vedu tn-km järgi enam laiarööpmelisel — 41,6%, kitsarööpmelisel 19,7%.

Kaubavedu jõu vankreil üha elavneb. Kui m. a. veeti raudtee-veoautodel 17 776 tn., siis 1939/40. a. suurenes veetav kaubakogus 19 969 tn-le ehk 12,3%, kattes 320 tuh. tn-km. Renditud veoautode vedu suurenes osaliselt ka uute vahetalituspunktide avamisega sisemaal, kaugemal jaamadest, nagu Saaremaal ja mujalgi. Üldse veeti renditud veoautodel 9076:6598 tn vastu ehk 37,6% enam kui m. a., kusjuures tn-km arv suurenes m. a. 174 tuh-ilt 287 tuh-le.

Raudteed kasustas 1939/40. a. 12 093 tuh. tasulist reisijat m. a. 11 603 tuh. vastu, ületades mulluse 4,2%, vaatamata, et välisühenduse reisijate ja II klassi kasustajate arv kahanes, esimene 14,5%, teine 7,3%. Lühimaareisijate arv oli peagu võrdne 6091:6022 tuh. vastu 1939/40. a. kasuks. Reisijate arv elavnes peamiselt pikamaareisijate arvel, mis suurenes 7,9%. Reis-km arv ületab m. a. 29 775 tuh. ehk 8,7%, tõustes m. a. 342 841 tuh-ilt 372 616 tuh-le. Välisühenduse ja II kl. reisijate km kahanesid vastavalt reisijate arvu passiivsusele, esimene 14,9%, teine 4,4%. Kui lühimaa-reisijad moodustavad arvult peagu poole reisijate üldarvust, ulatub reis-km osatähtsus vastavalt 15%-ni. Lühimaa reis-km on ka peagu võrdne, 43 344:42 964 tuh. vastu ehk 0,9%, 1939/40. a. kasuks. Reis-km aktiivsus on tingitud peamiselt pikamaa- ja III kl. reisijate arvust, kusjuures esimene

oli 9,8%, teine 11,2% aktiivne. Võrreldes reis-km kasustatud piletiliikide järgi näeme, et üldtariifimääraliste piletitega reis-km suurenesid 12,2%, alandatud ja soodustustega piletitega kaeti ainult 0,5% enam km m. a., tingituna pihapäevapiletitega kaetud reis-km arvu vähenemisest peagu 1/3 võrra. Tähtajaliste piletitega kaeti 7,6% enam km mullusest. Platskaarte kasustati aasta jooksul 51,2 tuh. m. a. 44,4 tuh vastu ehk 15,3% enam. Istekohapiletite kasustamine on alles uudne ja seepärast ka väike, kuid nende arv on siiski tõusnud juba 2 tuh., mis peagu 6-kordselt ületab m. a. kasustatud istekohapiletite arvu. Perroonipiletite kasustamine näitab langust, mulluselt 147 tuh-ilt 137 tuh-le ehk 6,8%. Hinnaalandus-tunnistusi kasutati 676 juulul m. a. 592 vastu ehk 14,2% enam.

Pagasiit veeti 8,9 tuh. tn. m. a. 8,4 tuh. tn. vastu ehk 4,7%, ja tn-km arv tõusis mulluselt 751 tuh-ilt 767 tuh-le ehk 2,2%.

Elavnenud vedudest oli ka tulude laekumine esialgsete lookkuvõtete järgi aktiivsem. Üldse laekus 19 353 tuh. kr. mulluselt 15 994 tuh. kr-ilt ehk 21,0%. Kaubavedu, mis on peamiseks tuluaallikaks raudteel, andis 11 808 tuh. kr. tulu, mis ületab m. a. 3191 tuh. ehk 37,5%. Reisijate liiklusest laekus 6495:6097 tuh. vastu ehk 6,5% enam. Pagasi- ja postiveotulu oli 4,3% aktiivne ehk 608:583 tuh. kr. vastu 1939/40. a. kasuks. Passiivseks jäi muu tulu, kahanes 697 tuh-ilt 442 tuh. kr-le ehk 36,6%.

MOOTORSÕIDUKID 1. I 1940.

NUMBER OF MOTOR VEHICLES IN USE ON JANUARY, 1 1940.

Liikvelolevate mootorsõidukite arvu kasv jätkus ka 1939. a., kuigi mitte nii hoogsalt nagu eelnenud aastail.

	Sõidautod	Veoautod	Autobused	Muud	Tuleõhje autod	Kokku autod	Mootor-rattad
1. I 1940	3 618	2 476	289	23	106	6 512	3 607
1. I 1939	3 209	2 305	281	18	100	5 913	2 983
1. I 1938	2 723	2 078	269	11	95	5 176	2 058
1. IV 1937	2 453	1 750	231	11	93	4 543	1 497
1. IV 1936	2 097	1 445	212	9	82	3 785	1 211

Nii ulatus juurdekasv mootorsõidukite arvus ilma mootorrattasteta 1939. a. 10,0%, 1938. a. — 14,2% ja 1937. a. — 13,9%. Liikvelolevate mootorsõidukite koosseisu uuenemine toimus juurdekasvust suuremal arvul, nimelt tuli uusi mootorsõidukeid peale mootorrattaste 1939. a. liikvele 17,8% üldarvust. Mootorrattaste juures on juurdekasvu- kui ka uuenemis-% märksa suurem kui ülejäänud mootorsõidukeil. Nimelt suurenes 1939. a. mootorrattaste arv 20,9% ning sama palju tult

juurde uusi mootorrattaid. Ka muude mootorsõidukite liikide juures ei ole aastavahelised muutused võrdsed. Sõiduautode arv kasvas 1939. a. võrreldes eelmisega 12,7, veoautode juurdekasv oli samal ajal 7,4% ning autobuste arv suurenes 2,4%. Uusi autosid tuli 1939. a. liikvele: sõiduautosid 21,2%, veoautosid 14,3% ning autobusi 9,3% e. a. vastavast arvust. Uued autod olid pärit 38,0% P.-Am. Ühendriigist, 32,2% Saksast ja 12,4% Prantsusest. Pealeselle oli väiksemal arvul autosid Britist- Rootsist, Itaaliast ja NSVL-st.

Asupaigaks autodel on peamiselt linnad Tallinnaga eesotsas. Maades asub ainult 23% sõiduautodest, 30% veoautodest ja 11,4% autobustest. Mootorrattaid asub enam (55%) maal kui linnas.

Jõuallikaks on enamikul autodest bensiiniga töötav plahvatusmootor; diiselmootor esineb sõiduautode juures 1 juhul, autobustel — 61 ning veoautodel — 13 juhul. Naftamootoriga käivitatakse 4 autobust ja 4 veoautot. Mootori võime kolvikäigumahu järgi ulatub sõiduautodel 500—5000 sm³, kusjuures väiksemaid — 500—2000 sm³ — kolvikäigumahauga autosid oli 40% üldarvust. Veoautode mootori kolvikäigumaht asetseb suuremal osal (83%) 3000—5000 sm³ piires. Kolvikäigumaht autobusmootoreil algab 2500 sm³. Üle 5000 sm³ ulatuvat mootori kolvikäigumahtu

omab 31,8% autobustest. Suurem jagu autobustest omab üle 30 istekoha.

Liigitades veoautode arvu kandejõu järgi, mis iseloomustab nende suurust, osutuvad arvukamaks liigiks — 30,6% üldarvust — 4—5 tn kandejõuga veoautod, 3—4 tn kandejõuga oli 19,1%, ning 2—3 tn ja 1—2 tn kandejõuga veoautode arv oli peagu võrdne, moodustades üldarvust 14,5—16,1%.

Vanus ulatub kõigi mootorsõidukiliikide juures 1921. a., kusjuures suurem arv loeb ehitusaastaks 1931—39. a. 1939. a. mudeleid on sõiduautodest 17,1%, veoautodest 10,6%, autobustest 6,5% ning mootorrattaid 15,2%.

Päritolu järgi kuuluvad meil liikvelolevad mootorsõidukid 11 riiki. Kaaluv enamus neist kuulub P.-Am. Ühendriikide ja saksa firmadele. Nimetatud riigid on 1. ja 2. kohal kõigi mootorsõidukiliikide juures. Kolmandas ja neljandas järjekorras tulevad briti ja prantsuse firmad. Sõiduautodest on 47,4% P.-Am. Ühendriikide ja 27,6% Saksa päritoluga. Briti ja prantsuse autosid on meil peagu võrdselt mõlemaid 11% üldarvust. Veoautode hulgas on P.-Am. Ühendriikide autode levik suurim, nimelt 69,5% üldarvust. Saksa päritoluga on 12,2% ja Briti — 10,3%. Mootorrattad on enamuses (54,3%) Saksa päritoluga. Briti osatähtsus on siin 26,9% ning P.-Am. Ühendriikide osatähtsus piirdub 6,1%.

MOOTORSÕIDUKITE LIKLEMININE ÜLE PIIRI 1939. A.

MOTOR TRAFFIC ACROSS FRONTIER IN 1939.

Välismaisi mootorsõidukeid sõitis Eestisse 1939. a. 718 ning nad veetsid siin 4804 päeva.

	Sissesõitnud välismaiste mootorsõidukite arv	Eestis viibimise aeg (päev)
1939	718	4804
1938	771	5265
1937	575	3940
1936	450	3645
1935	304	4196

Võrreldes e. a-ga on 1939. a. Eestit külastanud mootorsõidukite arv 53 võrra väiksem. Vastavalt mootorsõidukite arvu vähenemisele läks tagasi ka nende Eestis veedetud päevade arv. Keskmiselt viibis üks mootorsõiduk Eestis 6,5 päeva, kuid suurem osa mootorsõidukeid viibis Eestis ainult 1—3 päeva.

Sissesõitnud mootorsõidukite hulgas oli 639 sõiduautot, 20 autobust, 9 veoautot ning 50 mootorrattast.

Liikleminne üle piiri kestis aasta läbi, kuid elavam liiklemisperiood oli maist-sept., mil tuli sisse 83,9% kogu sissesõitnud mootorsõidukeist.

Välismaised mootorsõidukid olid pärit 19 riigist. Suuremal arvul tuli aga mootorsõidukeid järgnevaist riigest:

Välismaised mootorsõidukid päritolu järgi:

	Läti	Soome	Saksa	Rootsi	Prants.	Briti	Muud
Sõiduautod	275	118	94	37	26	19	70
Autobused	16	—	2	—	—	—	2
Veoautod	9	—	—	—	—	—	—
Mootorrattad	24	11	6	2	—	1	6
K o k k u	324	129	102	39	26	20	58

Läti mootorsõidukid külastasid meid kõige arvukamalt, seejuures tulid mõned neist Eestisse korduvalt. Läti mootorsõidukeid oli 45,1% üldarvust. Sealjuures esinesid kõik mootorsõidukiliigid. Suuremat osatähtsust sissesõitnud mootorsõidukite üldarvust omavad veel soome (17,9%), saksa (14,2%) ja rootsi (5,4%) sõidukid.

Eesti mootorsõidukeid käis välismaal ligi 5,5% liikvelolnud mootorsõidukite üldarvust:

	Arv	Viibitud päev.arv
1939	185	3008
1938	180	3258

	Arv	Viibitud päev.arv
1937	189	2476
1936	127	3298
1935	104	3245

Välismaale sõitnud mootorsõidukite hulgas oli 145 sõiduautot, 20 mootorratast ja 17 autobust. Peamiseks väljasõiduajaks oli periood maist—sept. Okt alates ei sõitnud üle piiri enam ükski meie mootorsõiduk. Keskmiseks välismaal viibimise ajaks tuleb iga mootorsõiduki kohta 21,1 päeva, kuid pooled mootorsõidukeist viibisid välismaal ainult 1—5 päeva.

OLUKORD METSATURUL. — TIMBER MARKET.

Viimaseil kuul on metsamaterjalide välis-turgudel leidnud aset märgatavaid liikumisi. Nõue metsamaterjalide järele, samuti ka hinnad, on selle aja jooksul tunduvalt muu-tunud. Pärast NSVL-u ja Soome vahelise konfliktki lähenumist tekkis metsamaterjali-de importmaisi kartus, et ekspordiks mää-ratud materjalide tagavarad võivad tundu-valt suurenedada. Sellele järgnev reaktsioon oli teada ette. Ostumais, milleks on mo-mendil ainult Saksa ja Holland, alanesid puumaterjalide hinnad ning nõudmised. Loo-deti, et Soome tuleb kiiresti turule suure-mate materjalitagavaradega ja viib seetõttu hinnad alla. Metsamaterjalide hindade lan-gus esialgu teostuski ja mõnel puhul ula-tus isegi 10%. Ka esitati ostjate poolt eks-portijaile mitmesuguseid lisanõudmisi mater-jalide erisortimentide, mihuse jne. kohta.

Järk-järgult paranes olukord, sest arva-tud tagavarad Soomes ei tulnud turule loo-detud kiirusega ega viinud materjalide hin-du alla tasemele, mida esialgu arvati. Ses olukorras teostati ka vähe tehinguid ja müü-jaid ootasid soodsamaid võimalusi. Soomest ei teostatud märgatavaid metsamaterjalide müüke ning loodeti müügivõimaluste para-nemist, mis end kaua ei lasknud oodata. Kui mõne nädala eest tekkisid konfliktid Skandi-naavias, oli ilmne, et Skandinaavia metsa-materjalide eksporditajana ei saa tulla kõne alla suuruses, millisesena teda algul arvati.

Rida ostu-müügitehinguid Hollandi ja Norra vahel tühistati ja importijad pidid arvesta-ma muude ostuvõimaluste hankimist. Säärane olukord endastmõistetavalt kainestas ostjaid, julgustades neid uutele tehingule ning pa-randas metsamaterjalide hindu.

Ka Eestisse on see mõju ulatunud ja mo-mendil on metsahinnad lähenevas tasemele, millel need olid kulminatsioonitipul, märtsi esimesil päevil, enne Soome—NSVL-u rahu.

Teatava lahenduse metsamaterjalide tu-rustamiseks töid vastavad kokkulepped Balti riikide ja Saksa vahel. Nii saavutati kokku-lepe Läti ja Saksa vahel apr. algpäevil ning hiljem lepiti kokku Saksa ja Leedu vahel ning mõni nädal hiljem teostus samalaadne kokkulepe ka Eesti ja Saksa vahel. Läbi-rääkimised Saksaga kestsid mitu kuud ning olid pingerohked, kuna ostjad, arvestades eksporditajate raskusi materjalide realiseeri-misel kui ka soovi säilitada siseturu hindu Saksas, ei olnud nõus maksma ostjate poolt nõutud hindu. Toimunud kokkuleppe põhjal õnnestus eksporditajal siiski saavutada võr-reldes mõõdunudstigiisest hindadega rahulda-vaid hindu.

Üldiselt näib metsamaterjalide väljavedu k. a. algavat varem tavalisest, olgugi et mit-mesugused talvistused lumerohkete talve, hi-lise kevade, kauase jää jne. tõttu võiksid las-ta oodata hillist metsamaterjalide ärasaat-mise algust.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt.

■ Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute a/ti-le, Tallinnas, Tartu m. 86, hoones nr. 3 asetseva sulfiitselluloosivabriku pumbamaja ja tinasepatöökoja korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 4 töölist. Jõuandjainks 5 el.-mootorit 147 HJ. Pumbatakse vett Ülemiste järvest vabrikusse ning valmistatakse ja parandatakse tinast esemeid tööstuse enda jaoks.

■ Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute a/ti-le, Tallinnas, Tartu m. 86, asetseva sulfiitselluloosivabriku veefiltrid korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 3 töölist. Jõuandjainks 5 el.-mootorit 76 HJ. Filtreeritakse tarvitatud vett ja piütatakse tselluloosikiud kinni.

■ A/s-le „Rotermani Tehased“, Tallinnas, Jaama 1, tema tehaste krundil ehitatud ja sisseseatud raua- ning lukusepatöökojas töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 4 töölisi mehaanilisi jõuallikaid kasutamata. Tehakse parandustöid.

■ A/s-le „Rotermani Tehased“, Tallinnas, Jaama 1, asetsevas ning ümberkorraldatud jahu- ja raualaos ning plekisepa- ja hobuserautamistöökojas töötamiseks. Nimetatud hooneis ei ole eritöölisi ega tarvitata elektri jõuallikaid.

■ A/s-le „Rotermani Tehased“, Tallinnas, Jaama 1, asetsevas ning ümberkorraldatud leiivavabrikus töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 42 töölisi, Jõuandjainks 9 el.-mootorit 42,5 HJ. Valmistatakse rukkilõiba, peenlõiba, sepiikut ja saia.

■ A/s-le „Rotermani Tehased“, Tallinnas, Jaama 1, asetsevas ning ümberkorraldatud nisu-pesumajas töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 8 töölisi. Jõuandjainks el.-mootor 70 HJ. Kõrvaldatakse mustust ja liiva viljateradelt.

■ A/s-le „Frankonia“, Tallinnas, Narva m. 13/15, asetseva klaasitööstuse laiendamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 15 töölisi. Jõuandjainks 9

el.-mootorit 19 HJ. Lõigatakse ja lihvitakse klaasi, hõbetatakse peegleid ning valmistatakse neile raame.

■ A/s-le „A. M. Luther“, Tallinnas, Pärnu m. 69, asetseva toolipõhjavabriku juurdeehitiste teostamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Juurdeehitises asuvad pesemis- ja riietusruumid 145 nais- ning 85 meestöölise jaoks.

■ S. ja N. Gassmann'ile, Tallinnas, Viru 9, asetsevas ning ümberkorraldatud naisrõivavabrikustuses töötamiseks. Ettevõttes töötab kuni 40 naistöölisi. Jõumasinad tööstuses puuduvad. Ömmeldakse jalgõmblusmasinail naisterõivaid.

■ J. Kihil'ile, tema Tallinnas, Põhja 5 asetseva paaditööstuse ületoomiseks Tallinn, S. Karjamäe 32 ning seal korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 10 töölisi. Jõuandjainks 2 el.-mootorit 7,5 HJ. Ehitatakse sõude-, purje- ja mootorpaate.

■ ETK-le, temale kuuluvais E. J. Johanson'i Paberivabriku ruumes paberikotitööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 5 töölisi. Jõuandjainks 2 el.-mootorit 4,6 HJ. Valmistatakse paberist pakkimiskotte.

■ A/s-le „Eesti Metsatööstus“, tema Voltvetis, Pärnumaal asetsevas ning ümberkorraldatud „Punapargi“ saeveskis töötamiseks. Ettevõttes töötab 12 töölisi. Jõuandjainks lokomobiil 65 HJ. Saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

■ M. Ginižsky'le tema poolt A/s Dvigateli hoones nr. 11, Tallinnas, Tartu m. 105 asutatud kammitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 26 töölisi. Jõuandjainks 2 el.-mootorit 17,5 HJ. Valmistatakse tselluloosist ning kunstsarvest kamme ja hambaharju.

■ H. Põdnale Tallinnas, Sakala 8, asetsevas ning ümberkorraldatud saapapealse- ja valmisjalatsite-tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 12 töölisi. Jõuandjainks 2 el.-mootorit 2,25 HJ. Valmistatakse saapapealseid ning meeste- ja naiste-jalanõusid.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS APR. K. A.

TALLINN HARBOUR IN APRIL, 1940.

Jäälolude kergenenemisega pääsis apr. Tallinna sadamasse välisvetest 19 ning väljus välissõitu 4 laeva.

	Saabus			
	Aprill		1. I — 30. IV	
	1940	1939	1940	1939
Laev. arv	19	137	66	435
Laev. maht	16 671	81 491	62 250	290 703
Reisijaid, arv	41	1 023	621	3 353
Kaupu, tn.	35 426	25 352	59 762	107 707

	Väljus			
	Aprill		1. I — 30. IV	
	1940	1939	1940	1939
Laev. arv	4	145	52	423
Laev. maht	5 656	81 098	48 377	277 778
Reisijaid, arv	6	1 260	761	3 853
Kaupu, tn.	14 988	37 079	42 819	115 134

K. a. apr. Tallinna sadama läbikäik on jäälolude tõttu võrreldes m. a. -ga laevasõidu ja ka vedude alal hoopis väike. Eriti jäid tänava apr. väikesiks väljavedu ja reisijate läbikäik. Kaupade sissevedu laevadel vaatamata väikesele laevade arvule ületab m. a.

Tänava esimese 4 kuu jooksul veeti Tallinna sadamasse laevadel kaupu ainult pool m. a. veost. Väljavedu laevadel vähenes veel enam. Välja veeti ainult 37,1% m. a. kaubakogusest. Välissõidu-reisijate läbikäik on tänava vaid 1382 reisijat m. a. 7206 reisi vastu.

Rannasõidus k. a. apr. ei liigelnud laevu.

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade veoturg viimaseil nädalail on olnud võrdlemisi stabiilne sõjaolukordades väljakujunenud veohindadega. Seisundis on toonud muudatuse Taani ja Lõuna-Norra okupeerimine Saksa poolt ning Saksa-Norra sõda. Viimaste tagajärjel on tegelikult suletud Balti mere ümbruse kui ka Taani, Rootsi ja Norra kaubanduslik läbikäik liitriikidega, samuti kui ajutiselt katkestatud läbikäik isegi erapooletute riikidega, mis võib Taani suhtes, samuti nagu Saksa poolt valutatud Norra suhtes, jääda püsima alatiseks, arvestades Inglise blokaadi. Kuivõrd Balti mere ümbruse erapooletud riigid võivad oma merekaubandust säilitada erapooletute riikidega väljaspool Balti merd, tuleb ka veel oodata. Esialgu liitriikide poolt on keelatud laevade tulek Balti merre ning ka Saksa teeb raskusi väljasõiduks Balti merest. Peaks lootma, et viimased seisukohad ei ole lõplikud ning et erapooletute riikide vaheline merekaubandus võib jätkuda, kui on selgunud vastavate mereteede kasutamise võimalus ja stabiliseerunud uus sõjajärgne olukord. On aga selge, et uus olukord loob koguni erinevad tingimused P.-Euroopa veoturgudel, surudes need peamiselt Balti mere piirkonda ning tunduvalt vähendades tegevust sellest

basseinist kui ka Valgest-Jäämerest väljaspoole. — Kuna aga vastavad maad vajavad ülemerekaupu, peavad veod ümber rühmituma muile turgudele, kus veokaugused on märksa suuremad. Tagajärjeks on, et tulevikus veoturud osituvad kahte suurde rühma: 1) veoturg Balti mere basseinis ja 2) veoturg väljaspool Balti merd. Esimene turg on peamiselt seotud Saksaga, kuna muude riikide omavaheline merekaubandus on võrdlemisi väike ning teenitakse harilikult liinilaevadest. Siin veoturul on mõõduandvaks saksa laevade võistlus ning Saksa poolt reguleeritud veohinnad. Kuna viimased on, arvestades saksa laevade madalat reguleeritud kulusid (palgad, kindlustused, söed jm.) võrdlemisi madalad, tuleb erapooletuil laevadel neid arvestada, ning kui soovitakse laevu hoida võistlevalt sõidus, siis ka omad kulud vastavalt korraldada ümber. Teisel veoturul, arvestades veopikkuste suurenemist, võiks ette aimata tonnaaži nõudmise tõusu, mis vastavalt mõjustab ka veohindu. Kuid seda tunnevad peamiselt suuremad, ookeanisõiduks kohanenud laevad. Väikelaevadele võib uus olukord ning P.-Euroopa veoturu kokkutõmbumine vähemalt esialgu mõjuda tagasitõmbavalt.

Toome järgnevalt üksikuil tähtsamail veoturgudel viimase paari nädala jooksul makstud veohinnad:

Viljaveoturul maksti La Platast Inglisse/Iiri 132/6—140/— per tn., Antverpeni 26.—28. \$ tn., P.-Ameerikasse 11.—12. \$. P.-Ameerikast Inglisse maksti 19/—20/— qr. Doonau/Mustalt merelt Inglisse 85/—90/— tn. Muil Atlandi ja üle-ookeani veoturgudel maksti:

Suhkur Kuuba/Prantsuse sadamad 21.—23.— \$ tn.; San Domingo/Casablanka 18.—19.— \$ tn.; San Domingo/Antverpen 23. \$ tn.

P.-Ameerikast maksti 34—35 am. centi per kub.-jalg laadimisruumi Inglisse või Belgiasse mitmesuguse kauba eest; Gulf-sadamaist 3—4 centi rohkem.

Kamadast oli rohkesti metsalaadungeid Inglisse ja kontinenti, maksti 350/—400/— std., koguseis 600—1500 std. Seevastu Euroopast Ameerikasse maksti, näit., Antverpenist tsemendi eest ainult 6.—8.— tn.

Süteveol olid hinnad: Inglisest Taani ja Rootsi viimased hinnad 80.—90.— kr./tn. Inglisest Bristol/Kanalist: L.-Ameerikasse 33/—35/— tn., Vahemerre 25/—30/— tn., Hipaaniasse 20/—25/— tn. Vahemere basseini ja P.-Aafrikast oli rohkesti maakide ja viljavedusid Prantsuse, Belgia ja Hollandi sadamaisse, kuhu maksti: vilja eest 65/—70/— per tn. Maagid 52/—57/— per tn. Tagasivedudel olid veohinnad aga 25/—30/— tn.

Balti mere basseini jäärasekuste tõttu avanes laevasõit alles mai algul ning ilmus turule üksikuid sütevedusid, samuti nagu metsaveod. Kuna aga samal ajal ei ole selgunud veel laevade sõiduvõimalused, ei ole ka hinnad veel kujunenud välja. Sütt vedasid saksa laevad Danzigist Tallinna 8 RM/tn., Breemenist 9 RM/tn. Metsa eest Hollandisse nimetati 36.—40.— guld./std., kuid tehinguid veel vähe.

Ajalepingule laevade nõudmine on püsiv. Neutraalriikide leppeist maksti P.-Ameerika sadamate vahel sõidul 4.50—5.— dol./tn.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Võihinna kujunemises m. n. ei olnud muutusi, mistõttu meie eksportvõile noteeriti endine hind, s. o. 208 s. kg franko saatejaam. Tendents rahulik

Erakorraliste asjaolude tõttu on võituru kujunemise jälgimine endises mõttes võimatu. Kui varem Taani Kopenhaageni ametlik võihinnanoteering iseloomustas tähtsamate võiturgude keskmist hinda maailmas, on olukord muutunud ses suhtes hoopis erinevaks, kuna noteerimine puudub ning Taani või eksportmaaks osutub nüüd peamiselt Saksa. Nagu vastavaist andmeist nähtub, on eksportvõihind Taanis viimasel ajal näidanud paranemist, tõustes 261,5 Tkr-le 100 kg kohta märtsi lõpu 225 Tkr. vastu. Seega oleks taani võihind enamvähem võrdne meie

omaga. Hollandis on aga eksportvõihinnatase tunduvalt madalam kui meil. Nii noteeriti eksportvõihinnaks apr. lõpul 0,80 fl. ehk Ekr. ca 1.80 kg. Kuigi võib arvata, et hollandi või osatähtsuse tõus peaks tõstma ka selle hinda Inglises, piilitakse (Saksa andmete järgi) Taani ja muude P.-Euroopa varustajate maade kaotamisest saada üle esialgu võinormide vähendamisega

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	—	launävi 215—221, kőügivõi 200—210
Tartus	—	„ 215—221, „ 195—200
Valgas	—	„ 215, „ 200—210
Pärnus	—	„ 221, „ 180—190
Rakveres	—	„ 215—221, „ 200—210
Narvas	—	„ 215—221, „ 200—205

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Maailma juustuturul valitseb kindel seisund. Tallinnas noteeriti juustuhindade noteerimiskomisjoni koosolekul 6. V s. a. eksport-

šveitsi juustu kohta franko Tallinn järgmised hinnad.

Šveitsi juust hinnati.

	Juusturaita raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	143 s. kg.	133 s. kg.
12 B "	140 " "	130 " "
11 A "	135 " "	125 " "
11 B "	132 " "	122 " "
10 ABC palli	128 " "	128 " "

Nimetatud sissetulnud juustude vanus peab olema vähemalt 120 päeva.

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti šveitsi juust 125—132 s. kg, edami juust 130—135 s. kg, baksteini juust 115—125 s. kg ja tilsiiti juust 115—125 s. kg. Konservjuust noteeriti

rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on vähemalt 35% rasva, 115—140 s. kg, vähemalt 45% — 135—200 s. kg ja vähemalt 50% — 210 s. kg.

Eksporditava šveitsi juustu eest saavad juustutööstused ühes riikliku juurdemaksuga järgmist hinda:

	Juusturaita raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	198 s. kg.	188 s. kg.
12 B "	185 " "	175 " "
11 A "	180 " "	170 " "
11 B "	157 " "	147 " "

Turutendents kindel.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Olukord peekon- ja elussigade turul püsib muutmatuna.

6. V — 12. V s. a. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad põllupidajatele peekonsigadest järgmisi hindu senti kg-lt:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	108	108	Siseturuhinnad	
55,5—59 "	103	99	"	
72,5—75 "	103	99	"	
75,5—80 "	99	Siseturuhind		"

Elussigade hindadeks noteeriti: sead raskusega kuni 120 kg 77 s. eluskaalu-kg, raskusega 121—160 kg — 83 s. eluskaalu-kg ja raskusega üle 161 kg — 77 s. eluskaalu-kg. Sead eluskaaluga 80—120 kg, sõltuvalt transpordivõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult. Poeginud emiseid ekspordiks ei võeta vastu.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiselihahinnad jäid m. n. muutumata, kuid kalduvad nõrgenemisele. Eluskaalu-kg-st maksti 27—45 s. vastavalt sordile, liha-kg-st 48—75 s.

Vasikate pakkumine keskmine, elava nõudmise tõttu kõvenesid hinnad 3 s. kg-lt. Tendents püsiv. Tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega maksusid: nuumatud 73—78 s., rammusad 68—73 s., keskmised 65—68 s. ja lahjad 60—65 s. kg. Eluskaalust vastavalt sordile 41—46—52—58 s. kg.

Lammaste pakkumine on kauemat aega väga väike, nõudmine keskmine; hinnad on püsinud kindlaina.

Tapetud lambad ilma nahata maksusid: rammusad 78—80 s., keskmised 75—78 s. ja

lahjad 70—75 s. kg; eluskaalu järgi vastavalt sordile 36—38—40 s. kg.

Eksportlambalihale noteeriti k. n. endised hinnad, s. o. makstakse Tallinna eksporditapamajades värske eksporditava lambaliha kg-st 120 s; eluskaalu järele franko saatejaam 52 senti kg.

Sealihahinnad kõvenesid nädala keskmiselt 1 s. kg-lt. Hinnatõus oli tingitud pühadest, mistõttu lihatarvitus oli suurem. Tendents eelolevaks nädalaks selgusetu.

Tapetud sead ühes peade-jalgadega maksusid: noored ja peekonkaalulised 104—106 s., lihasead 101—106 s., rasvasead 105—108 s. ja vanad sead 93—96 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid rasvasead ja noored sead 82 s. ning lihasead 80 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturu seisundis m. n. ei olnud muutusi. Nõudmine nahkadele hea. Hinnad püsivad. 3. V s. a. noteeriti Börsikomitee

juures toornahkade hinnad franko vastuvõtu-punkt 6. V — 12. V s. a.:

Veisenahad, värsked I sort pulli-

120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli- 108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ning praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad pulli- 143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli- 129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg ning praaknahad 90 s. kg.

Vasikanahad, I sort kerged, kõik kuivad, värsked raskusega kuni 3,5 kg kr. 5.50 tk., II sort raskusega üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.80 ja III sort praaknahad kr. 4.00 tk.

Lambanahad, I sort OJ kr. 6.—, II sort J kr. 5.—, III sort L kr. 4.—, IV sort K kr. 3.— ja V sort praaknahad kr. 1.50 tk.

Hobusenahad, sabata ja lakata, I

sort soolatud 17 kg ja üle ning värskelt 20 kg ja üle kr. 16.— tk., II sort soolatud 10—17 kg ning värsked 12—20 kg kr. 11.— tk. ja III sort soolatud alla 10 kg, värsked alla 12 kg ja kõik praaknahad kr. 6.— tk.

Tendents kõigi nahaliikide juures kindel.

Karusnahaturul tegevus vaikne. Hinnas nõrgenesid ainult tuhkrunahad. 3. V s. a. noteeriti Börsikomitee juures karusnahkade hinnad kuni edasiseni franko vastuvõtupunkt järgmised:

Jahi, täisväärtuslikud nahad: metsjänese — kr. 0.50 tk., punarebase — kr. 18.— tk., tuhkru- (tõhk) kr. 7.50 tk., nurgi- kr. 2.75 tk., orava- 90 s. tk., naaritsa- kr. 24.— tk. ja mägarannahad kr. 3.50 tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade kujunemine välisturgudel toimus m. n. üldiselt endisel tasemel, kusjuures aga üksikute turgude osatähtsuse muutusel kujunes meie eksportmunade kalkulasioonihinnaks 120 s. kg, mis on e. n. hinnast 7 s. kg kohta madalam. Kuna riiklikult kindlustatud eksportmunade hind nõrgenes 100-le s. kg, alates 6. V s. a., endise 130 s. vastu, oldi sunnitud alandama ka hinnanoteeringut. Vastavalt riiklikult kindlustatud ja eksportmunade kalkulasioonihinna kõrgusele noteeriti eksportmunade uueks hinnaks 110 s. kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 90 s. kg ja väikeste kanamunade (20—45 g) hinnaks 70 s. kg franko kogumispunkt.

Tähtsamais tootjais mais on kanamunatoodang hooajaliselt tõusnud edasi ning saavutanud osaliselt kõrgseisu. Vastavalt pakumisele on kanamunade hinnad ka liikunud erinevalt. Nii on, näit., Taanis kanamunade hind tunduvalt nõrgenenud, kuna Hollandis on avaldunud väiksem tagasimine. Seevastu aga Põhja- ja Kagu-Euroopa mais püsivad hinnad kindlana.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	13—16	Pärnus	12—14
Tartus	13—14	Rakveres	14—15
Valgas	11—13	Narvas	14

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindades, mis püsisid stabiilseina k. a. algusest, on esinenud vähemaid kõikumisi. Sellekohaselt noteeriti 6. mail s. a. Tallinna Börsikomitee juures piimahindade noteerimis-komisjoni koosolekul Tallinna toodavale lah-tisele piimale järgmised hinnad: I va-liku rööskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter, II va-liku rööskpiim müügil piimakauplustele 11—12 s. liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Piima

vähest tarvitamist m. n. põhjustasid vilud ilmad ja seetõttu oli ka talupidajail väheseid ülejääke. Maipüha-eelsel päeval ja pärast pühi nõudmine suurenes, mis pärast on arvata, et piimahinnad stabiliseeruvad tagasi endisele tasemele, kuna ka eksportvõihind on jäänud samale tasemele. Ilmastikoludest tingitult esines m. a. maikuu algul piimahindade liikumises samasugune nähtus. Piimahindade kindlustamiseks peetakse talupidajate poolt tarvilikuks, et kauplustesse ja tööstustesse piimaveda-

jad ise ei teeks madalama hinnaga pakkumisi, vaid esinetaks kindlate nõudmistega hinna suhtes. Ka väikemüügil linnade piimakauplustes ei ole esinenud hindade langust. Narvas tõusis m. n. I valiku piim endisele tasemele, s. o. 16 senti liiter. Mujal on olukord muutuseti ja piim piimakauplustes maksus m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—20	—	15—17	13—15
Tartus	19	16	—	14
Narvas	16	—	—	12
Pärnus	18	14	—	13
Rakveres	17	—	—	12
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13
Võrus	16	—	—	12—13

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Toitviljade hinnad näitasid m. n. edasi langust, mis algas juba nädal varem. Maisihind näitas aga edasi tõusu.

Rukkihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 67,00 c. buš. e. n. 70,44 c. vastu, s. o. 11,00 kr. kv e. n. 11,53 kr. vastu ehk 4,8% hinnalangust. Winnipegis noteeriti rukkihinnaks 69,13 c. buš. e. n. 69,02 c. vastu, s. o. 11,35 kr. kv. e. n. 11,33 kr. vastu ehk 0,2% hinnatõusu.

Nisuhinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 106,65 c. buš. e. n. 109,73 c. vastu, s. o. 16,34 kr. kv e. n. 16,81 kr. vastu ehk 2,8% hinnalangust. Winnipegis noteeriti nisuhinnaks 88,98 c. buš. e. n. 90,35 c. vastu, s. o. 13,63 kr. kv. e. n. 13,84 kr. vastu ehk 1,5% hinnalangust. Liverpoolis noteeriti m. n. keskmiselt nisuhinnaks 32,20 \$ 225 kg e. n. 32,50 \$ vastu, s. o. 11,84 kr. kv e. n. 11,95 kr. vastu ehk 1,0% hinnalangust.

Maisihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 64,98 c. buš. e. n. 64,54 c. vastu, s. o. 10,67 kr. kv e. n. 10,60 kr. vastu, s. o. 0,7% hinnatõusu.

Sisemaa-linnade turgudel ei olnud toitviljahinnas suuri muudatusi. Riigi Väljasalv müüis rukist ja nisu oma ladudest endiste hindadega, s. o. rukis 17 s. kg ja nisu 23 s. kg. Jaemüügil turgudel ei olnud hindades suuri muudatusi, olgugi et nõudmine ja pakkumine olid elavad. Seemneviljahinnad näitasid osalt tõusu mõningate viljasortide juures, millede järele nõudmine on suurem ja tagavarad väiksemad. Jaemüügil maksusid teravili ja teraviljasaadused s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	R.-jahu	N.-jahu
Tallinnas	20	25	18	18	20	30
Tartus	17	22	16	14	18	30
Pärnus	16	21	15	—	18	28
Valgas	19	25	17	14	16	28
Rakveres	17	21	14	14	18	28
Narvas	20	22	18	17	20	30

LINATURG. — FLAX MARKET.

Pikk ja erakordselt külm talv ühes hilise kevadega on Lääne-Euroopa linakasvatusmais takistanud kevadisi linatõid. Kui tavaliselt juba apr. toimuvad Belgias hoogus linaleotamine ja pleegitamine, oli see tänava takistatud külmade ja sajaste ilmade tõttu. Eriti oli raskusi pleegitamise ja linavarte kuivatamisega.

Ka kevadised põllutööd viibisid selle tagajärjel. Nii arvestatakse ka linakülvide hiline mist paari nädala võrra võrreldes tavalisega kõigis Lääne- ja Kesk-Euroopa linakasvatusmais.

Meil on praegu põllud tarviliselt tahenenud

ja põllutöödega kõikjal alatud. Kuna linakülv teostub meil alles külviaja lõpupoole, ei ole meil karta linakülvide hiline mist, vaid linakülv võib toimuda tavalisel ajal.

Belgia madalamate ja keskmiste linasortide järele on head nõudmist, kõrgemate sortide järele väiksemat.

Seisund meie linaturgudel ei ole viimaseil nädalail palju muutunud. Suuremat elavust ei olnud märgata ka mai laadadel. Linahind püsib endisel tasemel.

Petseri kuulaadale 3. V k. a. toodi 13 000 kg (80 kaalu) ja Räpina laadale samal päeval

15 000 kg (90 kaalu) lina. Linahind neil laadadel oli kuni kr. 1.90 kg R-sordi alusel.

Ka linakülvisseemne-müükides on juba enam elavust. Talundipidajad, kellel ei jätku külvisseemet omadest tagavaradest, on asunud tarvilise seemne ostmisele.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 3. V 40 Tallinna Börsil noteeriti linahinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkustaja ladu kg s.:

	Võru- ja Põltsamaal	Mujal Eestis
R	198	193
HD	189	184
D	180	175
OD	171	166
LOD	162	157
H	153	148
Takk I sort	193	
Takk II sort	123	
Takk III sort	111	
Takk IV sort	96	
Ehitustiakk	25—30	
Tendents	vaikne.	

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Praegu on kartuliturul võrdlemisi elav tegevus. M. n. laaditi Virumaa raudteejaamades mõnikümmeend vagunit kartuleid. Põllumeestele väljamakstavad hinnad kartulite eest m. n. püsisid peagu e. n. tasemel. Suuremas osas r.-jaamades maksti kr. 5.00 kv.

Sisemaa varustamine seemnekartulitega hakkab juba jõudma lõpule. M. n. lõpul saadeti juba rannasõiduliini-laevadega suurem osa seemnematerjali saarile. Osa läheb veel sel nädalal, missugune kogus on ka juba võetud kokku saari varustavate äride poolt.

Välisturgudel lähemalt kui ka kaugemalt on suuri nõudmisi meie kartulite järele. Teatud koguseid meil siiski jätkub väljaveoks, missuguste kokkutoomine sõltub väga palju hindadest. Paremate hindade juures on kartulite müük loomulikult suurem. Sel juhul püütakse koduses majapidamises tulla läbi väiksemate tagavaradega.

Müügiks olevaid kartulitagavaru ei saa kõike vedada välja, sest siseturul tarvitaavad tärklisvabrikud osa kartuleid veel tärklise valmistamiseks. Tärklisvabrikud töstsid m. n. kartulite eest väljamakstavaid hindu. Nädala lõpupoolel maksti 22 s. tärklise-kg e. n. 20 s. vastu kg. Samuti tõusid ka tärklisehinnad, keskmiselt 4 s. kg kohta.

Kartulite turustamisvõimaluste suhtes tulevikus näib küll, et stügisel kartulite realseerimine võib kujuneda soodsaks. Arvestades välisturgude seisundit peaks seemne- kui ka söögikartulite väljavedu eeloleval hooajal kujunema k. a. väljaveost suuremaks. Samuti on kartulisaaduste — piirituse ja tärklise — järele praegu välisturgudel suur nõudmine ning tuleval aastal võivad need pigem suureneda kui väheneda.

Arvestades eespooltoodud seisukohti peaksid põllumehed püüdma neid soodsaid kartuliturustamisvõimalusi kasutada. Selleks tuleks kartulikasvupindala suurendada ning ka ha-saake võimalust mööda tõsta.

Kartuli- ja kartulitärklisehindade noteerimiskomisjoni koosolekul 6. V 40 Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised m. n. väljamaksuminnad põllumeestele kartulite eest:

I Söögikartul raudteejaamades kr. 4.80—5.20 kv.

II Tööstuskartul tärklisvabrikuis 20—22 s. tärklise kg.

Tendents püüv.

III Kartulitärklis franko Tallinn superior 37 s. kg, prima 35 s. kg.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunte kogus on turul vähenenud, kuid hind püsis peagu e. n. tasemel. Müügil on veel võrdlemisi hea mihusega sibulõuna, millest

nõuti 80—90 s. kg. Punaseist sortidest oli parima mihusega leedu peping — 110 s. kg.

Vana köögivilja on müügil vähe ning hin-

nad püsivad e. n. tasemel. Rikkalikum on värske köögivilja turg ning siin langes hind mitme saaduse juures. Puudus turult tomat, mida e. n. üksikuil päevil oli turul väiksemal määral.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 3. mail:

Õunad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta, ilma riikliku juurdemaksuta, franko kokkuostukoht I valik 80—100 s. kg, II valik 60—70 s. kg. Tendents kindel.

Sibulad, eksportkõlblikud, franko kokkuostukoht 28 s. kg. Tendents kindel.

Sigurid, eksportkõlblikud, franko kokkuostukoht 38 s. kg. Tendents kindel.

Jõhvikad, eksportkõlblikud, franko kokkuostukoht 38 s. kg. Tendents kindel.

Kurgid, konservitud, plekknõudes ca 5 kg neto kr. 2.70. Tendents kindel.

Tallinna turul maksusid 6. V:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	50—110	Spinat	220—230
Jõhvikad	55—60	Hapuoblikalehed	120—150
Sibul, vene	35—40		s. tk.
Peakapsas	40—45	Kurgid, värsked	80—90
Hapakapsas	40—45	Kurgid, hapend.	3—5
Peet	35	Kurgid, marineer.	6—8
Porgand	35		s. kimp
Kaalikas	25—28	Redised	14—20
Salat	200—220	Rehel. sibulad	8

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. valitses kalakaubanduses endiselt rahuldav seisund. Värsket kala tuleb müügil rohkesti, mistõttu mõne kalasordi hinnas esineb taas langus. Nii müüdi meretinte nädala lõpul juba 20—30 s. kg, kuma varem püsis hind 60—70 s. kg, samuti odavnesid särg ja vimb, kuma ahvena-, haugi- ja kohahind püsis endisel tasemel, sest neid kalaliike läheb suuremal kogusel välismaale. Sisevetes maksti haugist 60—65 s. kg, latikast 35—40 s. kg, kohast 100—105 s. kg. Pärnus maksti kalureile paigaangejast (kollane) 180 s. kg, haugist I valik, ekspordikõlblik 75 s. kg, II valik 40 s. kg, särjest 8—12 s. kg, tindist 15 s. kg, vimmast 20—30 s. kg, kohast I valik 100 s. kg, II valik 80 s. kg.

Räime- ja tursakaubandus arenes nõrgalt.

Merel liikuvad jääpangad takistavad tursaja räimekalastamist. Väikesed kogused räimi müüakse 65—70 s. kg, kuma m. a. mai algul oli räime hind 15—25 s. kg. Turska jätkub ainult siseturule hinnaga 25—30 s. kg, kuma tursa väljavedu on täiesti seismas.

Kalakaubahindade noteerimiskomisjon koosolekul 6. V 40 noteeriti:

1. **Koha** — värske, eksportkõlblik franko rannik, a) alates 1 kg kuni 3 kg kr. 1.00 kg; b) alates pikkuses 38 sm, kuni 1 kg raskuseni 75 s. kg.

2. **Haug** — värske, eksportkõlblik, valik 0,5—3 kg, franko rannik, a) merehaug 66 s. kg, b) järvehaug 65 s. kg.

3. **Ahven** — värske, eksportkõlblik, franko rannik, valik alates 150 g 35 s. kg.

4. **Tursk** — värske, eksportkõlblik, franko rannik, a) kaal alates 1 kg-st 12,5 s. kg, roogitud, ilma peata, kaal alates 650 g 21 s. kg.

Tendents kõigil kalasortidel kindel.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

Tallinnas, 4. V Tartus, 4. V

Angerjas, värske	220—300	—
Koha, I valik, „	120—150	120
Koha, II valik, „	100—120	—
Siig, „	150—180	—
Haug, „	50—80	50—80
Haug, elus	90—100	—
Ahven, värske	30—50	20—40
Latikas, „	45—60	30—60
Säinas, „	40—45	35—40
Särg, „	20—25	15—25
Linask, „	70—75	70
Vimb, „	35—45	35—40
Kiisk, „	40—50	20—25
Meretint, „	30—30	—
Räim, „	65—70	—
Tursk, „	25—30	—
Tursafilee, „	50—60	—

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

TOODANG JA HINNAOLUD TAANI PÖLLUMAJANDUSES VIIMASE 25 A. JOOKSUL.

DANISH AGRICULTURAL PRODUCTION AND PRICES IN THE LAST 25 YEARS.

Või, peekon, munad ja tapaloomad moodustavad taani põllumajanduse tähtsamaid müügisaadusi. Neist saab taani põllumajandus ca 92% kogu sissetulekust. Viimase 25 a. jooksul leidis aset tugevaid hinnakõikumusi.

Põllumajandussaaduste hinnanoteeringuid ¹⁾ Taanis (ööri kg kohta²⁾.

	Või	Peekon	Munad	Tapaloomad	Oder
1938—39	248	171	118	43	12,1
1934—38	183—240	162—176	104—119	34—42	12,1—17,8
1930—34	167—225	72—137	99—121	12—33	11,7—13,2
1925—30	280—356	128—197	149—197	88—49	15,4—22,9
1921—25	410—529	204—248	242—298	42—77	22,2—33,8
1919—21	571—579	321—351	468—475	94—105	37,8—39,5
1914—19	241—548	118—230	149—349	53—121	21,9—24,6
1909—14	209	97	118	49	12,7

Võihind saavutas 1919—20. a. kr. 5,79 kõrgtaseme ja 1933—34. a. kr. 1,67 madalataseme. Absoluutselt kõrgem ja madalam noteering oli vastavalt 7,40 kr. ja 1,20 kr., seega vahekord 6,2:1.

Peekonihind oli kõrgeim 1920—21. a., nimelt 3,51 kr., ja madalaim 1931—32. a. — 0,72 kr. Nädalanoteeringute äärmusiks olid 4,30 kr. ja 0,58 kr., s. o. vahekord 7,4:1.

Munahind kõikus kitsamais piires, kui jätta arvestamata hooajalised kõikumused. Sama avaldub ka odr hinnas, kuigi see oli vaid selle tulemuseks, et raskeimal kriisitajal pandi kehtima hinnaalamäärad ühenduses sealihaturu reguleerimisega ja vajadusega majandustingimuste ühtlustamiseks teravilja müüjate ja ostjate käitiste vahel.

Kõige tugevamini kõikusid möödunud 25 a. jooksul tapaloomade hinnad. Kõrgeim tase saavutati 1918—19. a. kr. 1,21 ja madalaim tase — 1932—33. a. kr. 0,12, s. o. vahekord 10:1.

Mainitud hinnakõikumised tunduvad põllumajandusele katastroofilisina. Selliseiks kujudesid need ka tegelikult õige paljudele rahanduslikult nõrgemaile põllumeestele.

Ka toodangukogused kõikusid taani põllumajanduses tunduvalt viimase 25 a. jooksul. Arvud ekspordi kohta pakuvad sellest ilmeka, kuigi mitte alati küllalt täpsa pildi.

Loomasaaduste eksport Taanist:

	1934—38	1931—32	1915—23	1910—14
Hobused, tuh. tk.	9,4	12	0,3—34	27
Veised, tuh. tk.	184	238	65—378	182
Või, milj. kg.	149	172	15—104	100
Juust, milj. kg.	8	10	2—7	—
Peekon, milj. kg.	192	390	1—143	129
Elussead, tuh. tk.	116	73	0,4—89	—
Munad, milj. snoosid	69	55	16—88	21

Kõrged hinnad sõja-aastail ja esimesil aastail pärast sõda ei võimaldanud taani põllumajandusele kaugeltki nii suurt teenistust, nagu sageli arvatakse, sest toodang vähenes tollal väga tugevasti.

Või suhtes liikusid eksportarvud 100—15—172 ja 149. Kuid madalaim arv ei väljenda siiski sellist toodangu langust. See eksportarv on ühenduses tollal katkestatud margariinitootmisega ja sellele järgnenud sisemaise või ratsioneerimise korraldusega. Piimatoodang oli 1918. a. ca 50% väiksem kui 1914. a. Samuti vastab maksimaalarv — 172 milj. kg eksportvõid 1931. a. vaid ca 50% suuremale piimatoodangule kui 1914. a. Tegelikult hinnatakse piimatoodangut 1918. a. ca 1886 milj. kg-le ja 1931. a. — 5565 milj. kg-le, s. o. vahekord 1:3.

Kõikumusi sealihatoodangu alal võib veelgi väiksemal määral mõõta eksportarvude abil, millised sõja-aastail langesid 136 milj. kg-lt 1915. a. 1 milj. kg-le 1919. a. Arvestamata jääks siis vähemalt sõja-aastail tunduvalt kasvanud tarvitust sisemaal. Sigade arvud ise loomustavad seepärast sealihatoodangu arenemist paremini.

1914. a. oli Taanis	2,50	milj. siga
1918. a. „ „	0,48	„ „
1931. a. „ „	5,51	„ „

¹⁾ Aasta keskmised (1. VII—30. IV).

²⁾ Öör = 0,8 sendiga.

1914. a. oli Taanis seega ligi 6 korda ja 1931. a. ligi 13 korda rohkem sigu kui 1918. a., mil valitsesid õige rasked söödaolud.

Kõrged eksportarvud veiste kohta on ühenduses kariloomade arvu vähendamisega, mis leidis aset 1914—18. a. ja ulatus 339 tuh-le.

Pärast 1919. a. hakkas taani põllumajanduslik toodang taas kasvama. 1922—23. a. saavutati 1909—14. a. tase. Kõrgtase saa-

vutati 1931—33. a. Hiljem kaubanduskitsenduste mõjustusel kujunes toodang 1934—38. a. teatud määral konstantseks, kuigi endisest madalamal tasemel.

Eksporditoodangu tugev suurendamine põhines põllu- ja rohumaasaakide vastaval suurendamisel. Viimase 15 a. jooksul kasvasid need nimelt 52%, s. o. 73 milj. saagiühikult 1919—23. a. 111 milj. saagiühikule 1934—38. aastal keskmiselt.

MAJANDUSLIK INFORMATSIOON LEEDUST.

ECONOMIC NEWS FROM LITHUANIA.

Peagu kogu Leedu linaseemneõli-eksport toimub leedu õlivabriku „Ringuva“ kaudu. Linaseemneõli väljaveomaana esineb praegu Saksa.

*

Lähemal päevil alustatakse Šventoje sadama väljaehitamistööde jätkamisega. Erilist rõhku tahetakse panna süvendustööde kiiremale läbiviimisele. Samuti on tänavu aasta kavvas paljude ehitiste püstitamine sadama ümbrusse.

*

Leedu rahandusministeeriumi poolt on ühele ettevõtjale antud luba isolatsioonimaterjalivabriku ehitamiseks. Vabrik püstitatakse Kaunase eeslinnas Petrašunases ja selle valmistamisel hakatakse seal töötleva välismaalt sisseveetavat toormaterjali.

*

Viimaste andmete järgi on Vilniuse linnas ja Vilniuse maakonnas 180 tööstusettevõtet 7100 töölisega. Need tööstusettevõtted toodavad kaupi ca 500 milj. lit. väärtuses.

PABERIPUUDUS ŠVEITSIS. — SCARCITY OF PAPER IN SWITZERLAND.

Šveitsi paberitöösturite keskus on avaldanud elanikkonnale üleskutse koguda senisest suuremal määral vanu ajalehti, raamatuid, karpe, kirju jne. ja need müüa kartongitööstusile. Viimasel ajal ilmnev makulatuuripuudus on eriti terav seetõttu, et on märgatavalt suurenenud kartongi ja pakkimismaterjali tarvitamine. Pakkimismaterjali sisseveo raskenemine koos sisemaise tarvituse suurenemisega ähvardab tekitada raskusi šveitsi tööstustoodete varustamisele pakistega. Peale pakkimispaberi on tõusnud nõudmine igasugusele

paberikaupadele. Kuna esijoones rahuldatakse sõjaväe suurenenud nõudmisi paberikaupade alal, peavad eraostjad sageli kaua ootama oma tellimuste täitmist. Toormaterjali saamise raskenemise ja hinna tõusu tõttu on tõusnud ja paberikaupade hinnad: ajalehepaberil 5% ja muul paberikaupadel 15—20%. Kõigi paberikaupade import, arvatud välja tapetid, näitas 1939. a. suurt tõusu, kusjuures paberikaupade sõjaaegset importi ilmestab Saksa osatähtsuse suur tõus.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

30. aprillil 1940. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 901 196,78	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 478 758,84
välisraha	4 278 499,84	3. Eritagavarakapital	4 122 866,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 086 789,81	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	64 689 650,—
kaubavekslid	15 108 105,83	b) jooksvad arved:	
põllumajanduslikud	2 802 719,06	valitause	10 740 798,12
metsatööstuslikud	10 555,—	pankade	13 617 482,12
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	4 845 398,25
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	19 754 740,19
teistele *)	80 831 019,59		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 453 459,66		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	26 278 348,44		
	<u>124 249 693,46</u>		<u>124 249 693,46</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 48,12 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 739 963,92
Included's Ekr. 739 963,92 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

ÜHISELU TRÜKIKODA

Tallinnas, Pikk 42 / Kõnetrakt 442-04

Valmistab maitsekalt ja parajate hindadega igasuguseid trükitõid kõige lihtsamast kõige keerukamani.

Telefonilised tellimised täidetakse täpselt.

Töö korraldikkusele ja täpsusele panakse erilist rõhku.

Rotatsioonitrükk . Nooditrükk . Raamatuköitmine

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

ITAALIA

Väliskaubanduslik informatsioon Itaaliast.

Foreign Trade News from Italy.

Itaalia-Rumeenia kaubanduskokkulepe, mis jõustus 25. III, haarab peale Itaalia ka Albaania, Itaaliale kuuluvad saared Egeuses ja asumaad Aafrikas. Ühtlasi on sellega lahendatud ka maksete küsimus mõlema maa vahel. Itaaliasse imporditava rumeenia petrooleumi eest tasutakse 50% vabades deviisides, kuna 50% itaalia liirides kursiga 1 liir = 8,25 leiga. Muude imporditavate kaupade eest tasutakse kursi alusel 1 liir = 9,50 leiga. Rumeeniasse imporditava itaalia puuvillase, villase, linase, kanepi ja siidlõngade, väävli ning elavhõbeda eest tasutakse vabades deviisides. Muude kaupade eest tasumine, samuti ka mittekaubanduslike maksete sooritamine, toimub kursiga 1 liir = 9,50 leiga.

Võrreldes 1938. a. on Rumeenia kaubavahetus Itaaliaga 1939. a. tunduvalt elavnenu. Rumeenia kaupade ostjana asub Itaalia kolmandal kohal Saksa ja Inglise järel. Oma kaupade müüjana asub Itaalia Rumeenia turul teisel kohal Saksa järel. Võrreldes 1938. a. suurenes 1939. a. Rumeenia ekspord Itaaliasse 146%, Itaalia ekspord Rumeeniasse 117%. 1939. a. moodustas kaubanduskäive Itaaliaga 10,5% Rumeenia üldisest kaubanduskäibest. Hiljutisel kaubandus-läbirääkimisel Bukarestis

leiti olevat võimalik mõlema maa vahelist kaubavahetust veelgi laiendada.

Itaalia-Hispaania vaheline kaubanduskokkulepe kirjutati alla Madridis 28. III k. a. Ühtlasi otsustati luua mõlema maa vahel kaubaveo õhuline.

Saksa kivisöe laevatamise lõpetamine Inglise poolt on sundinud Itaaliat korraldama kivisöeimporti Saksast maateed kaudu. Itaalia on suutnud tösta söeimporti Brenneri kaudu 1500 vagunile päevas. Samaaegselt on astutud samme ka importsöe tarvitamise piiramiseks.

1940. a. I veerandil impordis Itaalia 3 012 267 m/tn kivisütt, sellest 1 933 261 m/tn Saksast.

1938. a. andmeist nähtub, et tööstustoodet moodustasid 78,73% Itaalia ekspordist. Kogu ekspordist oli tööstustoodete osas 20,44% kaupadest valmistatud itaalia põllundusest ja metsandusest ammutatud tooraineist, kuna 58,29% — imporditud või itaalia kaevandustööstusest ammutatud tooraineist. 1939. ja 1940. a. 2 esimese kuu vältel on pidevalt suurenenud valmistööstustoodete osatähtsus Itaalia väljaveos.

JUGOSLAAVIA.

Majanduslik informatsioon Jugoslaaviast.

Economia News from Yugoslavia.

Finantsministri korralduse põhjal on keelatud avaldada deviiside ja valuuta kurse, arvatud välja need, milliseid sisaldab ametlik kursisedel. Korralduse andmise põhjuseks oli asjaolu, et mõned Belgradi ajalehed avaldasid „musta börsi“ kurse, mis ähvardas tekitada laiemais hulkades teatavat närvlikkust rahvusliku vääringuga stabiilsuse suhtes.

Kaupade, milliste väljaveoks on tarvilik rahvuspanga deviisinõukogu luba, loetelu täiendati põletatud viinaga. Raudteede peavalitsuse soovil keelati kreosootõli väljavedu.

Rahvuspanga deviisinõukogu on palunud neid toorainete importijaid, kes ostavad maist, millistega Jugoslaavial puudub kliiringkokkulepe, teatada, milliseid koguseid nad jooksva aasta vältel veel soovivad importida. Nende teadete põhjal määrab deviisinõukogu sisseveoks vabaks antavad kogused. Kaupade, mille kohta nõuti teateid, loetelu sisaldas 42 kaubaainet, nende hulgas puuvilla, villa, mitmesuguseid lõngu, džuuti, tina, kakaod, riisi, masinaõlisisid, parafiini, petrooleumi, vanarauda jne.

INGLISE.**Briti väliskaubandus. — British Foreign Trade.**

Briti väliskaubanduses märtsis jätkus passiivsuse suurenemine. Üldsissevedu märtsis tõusis 108,5 milj. naelale, mis võrreldes m. a. sama kuu 78,9 milj. naelaga osutab 40% suurenemist. Samal ajal oli märtsi väljavedu 41,5 milj. £-ga võrdne m. a.-ga. Veebr. k. a. olid arvud vastavalt 93,2 ja 37,4 milj. £. Kuna ka taasväljaveod märtsis ulatusid vaid 3,6 milj. £-le, oli Briti väliskaubandus mainitud kuul 63,4 milj. £-ga passiivne. Veebr. ja jaan. k. a. oli passiivsus vastavalt 55,8 ja 60,2 milj. £. Võrreldes märtsiga 1939. a. sisseveo ülekaal k. a. peagu kahekordistus. Kuigi see sisseveo suurenemine on oluliselt tingitud hinnatõusust, on ilmne, et sissevedu suurenes ka koguselt. Seevastu väljaveoväärtuse püsimine m. a. tasemel lubab järeldada tunduvalt koguslikku kahanemist, kuigi eksportikaupade hin-

nad tõusid märksa vähem, kui imporditavate toorainete ja toitainete hinnad.

7 sõjakuu väliskaubanduse andmed on järgmised (milj. £):

	Sept.—märts		Suurenemine või vähenemine %	
	1939/40	1938/39		
Üldsissevedu . . .	589,0	522,0	+ 67,0	+12,2
Briti väljavedu . .	244,7	283,4	— 38,7	—13,6
Reeksport	19,2	33,6	— 14,4	—43,0
Üldväljavedu . . .	264,1	317,0	— 52,9	—16,7
Sisseveo ülekaal .	324,9	205,0	+119,9	+58,0

Seega sisseveo suurenedes 12,2% väljavedu vähenes 16,7%. Passivasaldo on suurenenud 58%, ulatudes 325 milj. £-le. Sel alusel võiks kogu aasta passivasaldot arvutada 558 milj. £ 300—350 milj. £ passivasaldo vastu rahuaastail.

HOLLAND.**Hollandi-India väljavedu veebr. 1940. a.**

Exports from Dutch-East-Indies in February 1940.

Veebr. 1940. a. ulatus Hollandi-India eksport 789,3 milj. kg 51,6 milj. fl. väärtuses. Vastavad arvud olid jaanuaris 1940 702,2 milj. kg 55,3 milj. fl. väärtuses ja veebr. 1939 727,5 milj. kg 35,5 milj. fl. väärtuses. Ülaltoodud arvud ei sisalda väljaveotolle, millised jaanuaris ulatusid 3,31 milj. fl., veebr. 1940. a. 2,15 milj. fl. ja veebr. 1939 1,39 milj. fl. Samuti ei hõlma ülaltoodud arvud Riouw territooriumi väljavedu, kust eksporditakse peamiselt bauksiiti. Maa tähtsamate toodete väljavedu 1940. a. oli:

	Kogus tn.		Väärtus milj. fl.	
	veebruar	jaanuar	veebr.	jaan.
Istandusto kautšuk . .	16 559	16 100	9,2	9,2
Pärismaalaste kautšuk	17 285	35 029	10,3	21,0
Valge pipar	311	587	0,1	0,1
Must pipar	969	2 151	0,1	0,2
Mais	1 761	1 158	0,1	0,0

	Kogus tn.		Väärtus milj. fl.	
	veebruar	jaanuar	veebr.	jaan.
Pinangpähklid	3 665	2 550	0,2	0,1
Kopapaalvaik	1 655	1 259	0,3	0,2
Puit	20 581	19 220	0,1	0,1
Kohvi	925	1 164	0,1	0,2
Kopra	34 510	42 845	1,9	2,3
Palmiõli	18 970	13 385	1,3	0,9
Tee	907	797	0,7	0,6
Tubak	3 158	1 650	0,0	3,8
Õlitooted	532 456	474 959	12,5	12,1
Tsingimaak	1 532	836	1,9	1,1
Kivisüsi	58 728	51 288	0,4	0,3
Bauksiit	25 160	—	0,2	—

Nagu nähtub toodud tabelist, on vähenenud eriti kautšuki väljavedu. Samuti on vähenenud ka kopra väljavedu. Võrdluseks olgu öeldud, et m. a. veebr. eksporditi koprat 49,0 milj. kg. Kõigi muude ainete väljavedu on suurenenud suuremal või väiksemal määral.

BELGIA. Belgia-Saksa majanduslääbirääkimisi. — Belgian-German Economic Discussions.

Brüsselis peetud Belgia-Saksa majanduslääbirääkimisel määrati kindlaks Belgia eksportkontingendid arvestades toorainetega varustamise ja neutraliteedi säilitamise alarand korraldusi ning tarvituselevõetud vahendeid. Saksa poolt lubati eeldusel, et Belgia

oma eksportkohustusi täidab täies ulatuses, tõsta oma kivisöesaadetiste kogust 20%-lt 60%-le endisist kontingendest (k. a. 110 000 tn kuus). Samuti käsitleti maksete küsimust ja Böömi ja Määri tollistatuudi rakendamisel tekkida võivaid küsimusi.

LÄTI. Tollid väljaveokaupadele Lätis. — *Customs Duty on Export Goods in Latvia.*

Rida kaupu, milliste eksport toimus seniini tollita, on nüüd pandud tolli alla. Nii kuuluvad tollitamisele toornahad järgmiselt sant. kg:

	kuivad	märjad
Sarvloomad, hobuse-, varsa- ja seannahad	80	40
Vasikanahad	30	15
Lambannahad	50	25
Kitsannahad	50	25
Nahajätted liimi valmistamiseks	6	2

Seaharjased, töötlemata ja sortimata, olid seniini 4 lat. kg, nüüd 6. Seakarvad olid seniini tollita, nüüd 10 sant. kg. Samuti olid seniini tollivabad hobuse- ja sarvloomakarvad, nüüd aga 10 sant. kg, hobusejõhv kuulub tollile 1 lat. kg.

Senini tollivabale linasele ja takusele lõngale on pandud toll 50, resp. 25 sant., puu-

vaigule 10 sant. kg. Vikid on pandud tolli alla 10 sant. kg.

Metsamaterjalide tolle on tõstetud järgmiselt (sant.):

	enne	nüüd
Ümmargune okaspuu kb.-jalg	50	60
Mastipuud kb.-jalg	10	15
Okaspuu, saetud, kooritud kuni 13 jalga	10	15
Okaspuu, pikkusega üle 13 jala	30	35
Telefoni-, telegr- ja elektripostid	25	30
Igasugune saetud ja tahutud ern. okaspuustand.	15	20
Haavapakud, ümmargused, kb.-jalg	30	40

Tolli alla panemise ja tollide tõstmise motiivid on: 1) fiskuse huvid, 2) sisemaiste toorainete reservide kaitses (nahad liimi valmist.), 3) nende saaduste hindade tõus maailmaturul.

A/s. „Degviela“ tegevuse aruanne 1939. a. — *1939 Report of Degviela, Ltd. in Latvia.*

A/selts importis m. a. 26 900 tn naftasaadusi, mis on 31,8% enam kui 1938. a. Selts on

asutanud osakondi ja ladusid kõikjal Lätis. 1939. a. eest maksti dividendi 6%.

UNGARI.

Bensiiniratsioneerimise uus määrus Ungaris.

New Petrol Rationing Regulations in Hungary.

Ametlik leht 21. IV k. a. toob kaubandus, ja teedemin. määruse mootorbensiinimüügi kitsendamise kohta. Uued müügiks lubatavad põhikogused on vastavalt tsilindrite mahule ja mootorsõiduki kaalule järgmisel (liitrit kuus): sõiduaudod 30, 45 ja 60, mootorrattad 8, 15 ja 20, veoautod 80, 120, 160 ja 240, taksi- ja üüriaudod 120, 180 ja 240.

Võrdluseks olgu tähendatud, et eelmise

vastava määrusega reguleeritud kogused olid sõiduaudodele vastavalt 40, 75 ja 90 liitrit kuus. Ka muude mootorsõidukite liikide juures on vähendatud kuumorme umbes samal määral. Bensiininormide uus vähendamine on tingitud raskusist õli sisseveos. Kui olukord peaks paranema, tõstetakse kohe norme, öeldakse määruses.

Linaseemne- ja päevaliliseemne-hinnad Ungaris.

Flax Seed and Sun-flower Seed Prices in Hungary.

Põllutöminister on määranud suve linaseemne (külviseemne) hinnaks Budapestis 50 pengöt m-tsn-ilt ja päevaliliseemne (külviseemne) hinnaks 28 pengöt (nov. 1940), 29 pengöt (dets. 1940) ning 30 pengöt (jaan. 1940) m-tsn-ilt.

seemne) hinnaks 28 pengöt (nov. 1940), 29 pengöt (dets. 1940) ning 30 pengöt (jaan. 1940) m-tsn-ilt.

Kanepiseemne maksimaalhinnad Ungaris. — *Hemp Seed Prices in Hungary.*

Ungari hindadekomissari määrusega määrati kiukanepi külviseemne (1939. a. lõikusest, 96% puhtusega, 85% idanemisvõimega, franko laoplatst) hinnaks 80 pengöt m-tsn. Müümisel

edasimüüjajale võidakse lisada sellele hinnale veel 4.— pengöt ja müügi juures tarbijajale 6.— pengöt ning pealeselle läbikäigumaks.

ROOTSI. Majanduslikku informatsiooni Rootsist. — Economic News from Sweden.

Määrusega 12. IV 40 on valitsus seadnud keelu alla kivisöe, koksi ja söebriketid. Määrusega 13. IV k. a. on seatud keelu alla järgmised mineraalõlid: mootorkütteeõli mittepuhastatud, kütteeõli mittepuhastatud, valgustuspetrooleum, mootorpetrooleum ja muud rafineeritud kütteeõlid. Määrusega 19. IV 40 on seatud keelu alla limaõli, igasugune. Määrusega 19. IV on seatud keelu alla järgmised määrdeõlid: mineraalmäärdeõlid, tume- ja heledad, samuti transformatoriõli, parafiin, vaseliin, ka kunstlik, massina- ja vankrimäärde, määrdeõlid, millised on saadud rasvaõli ja mineraalõli segamisest; tarvitatud määrdeõli.

Ülalnimetatud ainete suuremaist tagavarust tuleb teadaa vastavaile riigiasutisile ja neid aineid tohib müüa ainult vastava loa alusel.

*

Seadusega 12. IV 40 on tehtud metsaomanikele kohustuseks rajada k. a. müügiks puid vastavalt kindlaksmääratud normile.

Kohalikud võinud on õigustatud metsaomaniku arvel laskma rajada normipuid, kui omanik seda ise ei tee. Puude müümist garanteerib riik.

Seniste andmete järgi toimub puude raiumine rahuldavalt ja 1. juuliks loodetakse norm saada täis.

*

Määrusega 12. IV 40 keelas Rootsi valitsus tollile, enne 10 aasta möödumist, väljastada muulle kui asjaosalisile tollidokumente või ärakirju neist, millised kehtivad pärast 31. VIII 39 tollile deklareeritud kaupade või transportvahendite kohta.

*

Arvestades töökäte puudust põllumajanduses on valitsus ringkirjaliselt teinud teatavaks kõigile koolidele, et need võivad lubada õpilasile, alates algkoodi 5. klassist, vabu päevi suhkrupeeditaimede istutamiseks. Õpilase vabastamist õppetööst selts otstarbeks peab paluma eestkostja.

RUMEENIA.**Õlitechaste müügikeeld Rumeenias.***Rumania Prohibits Sale of Oil Concerns.*

Rumeenia petrooleumi-komissariaat on avaldanud määruse, millega keelatakse õlivabrikute igasugune müük, rentimine, tehniline ümberehitamine ja eriti vabrikute seisujät-

mine. Sama kehtib ka kõrvalehitiste kohta, millised on vajalikud õlitootmiseks. Muudatuste ettevõtmine võib teostuda ainult petrooleumikomissariaadi loal.

Rumeenia metsade rentimine Saksale. — Germany Rents Forests in Rumania.

Rumeenia senat võttis vastu seaduse, millega riik rendib Saksa metsa- ja puiduseltsile 30 aastaks Baia Mare ning Targu Neamti ringkonna metsad. Rentimine toimus 29. IX 39. sõlmitud kokkuleppe põhjal. Saksa metsa-

ja puiduseltsil on õigus ekspluateerida metsa Rumeenia seadusis ettenähtud määral. Selts on kohustatud seadma sisse eeskujuliku metsamajandamiskaitise ja ehitama raudteeliinid Pascani-Pipirici ning Falticeni Rasea.

SAKSA.**Saksa tõstab Jugoslaaviasse eksporditava söe hinda.***Germany Raises Prices of Coal Exported to Yugoslavia.*

Saksa söetööstused on tõstnud Jugoslaaviale müüdava sileesia söe ja koksi hindu

järgmiselt: söel RM. 10-lt RM. 15-le, koksil RM. 24-lt RM. 31,50-le tn.